

VIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno na lata 2004 –2007 z perspektywą na lata 2008 - 2011 został wykonany zgodnie z ustawowymi wymogami (ustawa Prawo ochrony środowiska – art. 17). Przy tworzeniu w/w opracowania kierowano się także wskazaniem Ministerstwa Środowiska w tym zakresie (m. in. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu lokalnym i regionalnym).

Charakterystyka i ocena stanu elementów środowiska przyrodniczego

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno dokonano charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego terenu gminy w zakresie poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszaru gminy. W opracowaniu wskazano również źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń. Stan poszczególnych elementów środowiska na terenie gminy przedstawia się następująco:

Rzeźba terenu i przypowierzchniowa warstwa skorupy ziemskiej

Ukształtowanie terenu nie stwarza problemów w zagospodarowaniu obszaru gminy. Do czynników wywołujących zmiany w rzeźbie terenu na obszarze gminy należy głównie eksploatacja kruszywa naturalnego oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Intensywna eksploatacja złóż naturalnych powoduje zmiany w ukształtowaniu terenu (w postaci pozostawionych dołów wyrobiskowych) w miejscach wydobywania, natomiast w trakcie prowadzonych robót – instalacje służące do wydobywania kruszyw burzą harmonię krajobrazu.

Na terenach, w których zostały zakończone prace związane z wydobywaniem kruszyw, prowadzone są działania zmierzające do ich rekultywacji. Ze względu na bogate walory krajobrazowe oraz występowanie GZWP na terenie gminy zakazano wykorzystywania do prac rekultywacyjnych popiołów, osadów ściekowych, czy też podobnych substancji o nieokreślonym składzie chemicznym i fizycznym wytworzonych poza obszarem gmin wchodzących w skład EZG „Działdowszczyzna”.

Wody podziemne

Podstawowe zasoby wód podziemnych należą do dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP występujących na terenie gminy. Wody te są głównym źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę do picia, dlatego ich jakość i wpływ czynników zewnętrznych jest istotnym elementem ochrony środowiska.

Na jakość wód podziemnych na terenie gminy ma wpływ brak izolującej pokrywy w stropie warstw wodonośnych, co może być przyczyną niekorzystnych zmian jej jakości. Brak pokrywy izolującej umożliwia łatwe przenikanie do wód zanieczyszczeń z powierzchni. Głównie przez infiltrację wód deszczowych wraz z którymi przedostają się do wód gruntowych środki ochrony roślin oraz zanieczyszczenia pochodzące z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych (szamb). Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej ograniczy w dużym stopniu zagrożenie obniżenia jakości wód podziemnych na skutek zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków bytowo-gospodarczych.

Wody powierzchniowe

Pod względem zasobności w wody powierzchniowe Gmina Rybno zalicza się do obszarów o wysokiej zasobności (6,2 % powierzchni gminy stanowią wody). Podstawową sieć rzeczną na terenie Gminy Rybno stanowią: Wel, Struga Koszelewy i Struga Rumian. Na terenie gminy występuje również 9 jezior.

- Stan czystości rzek

Stan czystości cieków na terenie Gminy Rybno jest niezadowolający i wymaga podjęcia zdecydowanych działań w kierunku uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej (z naciskiem na rozbudowę kanalizacji sanitarnej), na terenach wiejskich gminy oraz terenach rekreacyjnych.

- Stan czystości zbiorników wodnych

Z 9 jezior występujących na terenie Gminy Rybno w latach 1999 – 2002 badaniami kontrolnymi było objęte 8 jezior. Ze względu na brak cykliczności i małą częstotliwość badań rzeczywisty stan czystości jezior na terenie gminy jest trudny do określenia.

Degradacja gleb

Degradację gleb możemy podzielić na chemiczną i naturalną. Na naturalną degradację gleb składają się czynniki środowiskowe takie jak klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie Gminy Rybno gleby są narażone na degradację naturalną związaną przede wszystkim z wielkością, rozkładem i rodzajem opadów atmosferycznych, sposobem użytkowania terenu, intensywnym użytkowaniem rolniczym oraz składem mechanicznym gleb.

Degradacja chemiczna gleb na obszarze gminy objawia się w postaci podwyższonej kwasowości. Jest ona ważnym wskaźnikiem degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość spowodowana jest przede wszystkim przez zanieczyszczenia związane ze spalaniem paliw - osiadanie zanieczyszczeń pyłowych i chemicznych, zanieczyszczenia komunikacyjne, kwaśne deszcze. Czynnikiem wpływającym na degradację gleb jest również intensywne użytkowanie rolnicze. W celu przeciwdziałania degradacji konieczne jest uwzględnienie stopniowej zmiany struktury użytkowania gleb oraz jej wapnowanie. Na terenie Gminy Rybno (na glebach bardzo słabych), powinna ona postępować w kierunku ograniczania pól uprawnych na rzecz lasów i użytków zielonych, które najlepiej chronią glebę.

Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych na terenie Gminy Rybno są zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe tj. drogi wojewódzkie oraz drogi powiatowe. Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się również emisja niska, czyli zanieczyszczenia pochodzące z sektora komunalnego, zakładów usługowych, indywidualnych gospodarstw. Na terenie gminy występują również zakłady przemysłowe posiadające decyzję o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, o znacznej uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w zakresie emisji pyłów i gazów do powietrza.

W roku 2002 WIOŚ Olsztyn dokonał oceny jakości powietrza w strefach. Wynikiem przeprowadzonej oceny rocznej jest zaliczenie Powiatu Działdowskiego (a tym samym

Gminy Rybno) do klasy B dla kryterium określonego w celu ochrona zdrowia oraz do klasy A według kryteriów dla „ochrony roślin”. Klasa B odpowiada strefie dla której choć jedna z substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji. Klasa A przypisywana jest strefie, na obszarze której poziomy stężenie substancji nie przekraczają wartości dopuszczalnej.

Środowisko akustyczne

Na terenie Gminy Rybno najbardziej odczuwalny jest hałas komunikacyjny.

- Hałas komunikacyjny

Na hałas komunikacyjny na terenie gminy składać się będzie hałas związany z ruchem samochodowym i tranzytowym.

Zagrożenie dla środowiska akustycznego wynikającego z ruchu samochodowego, dotyczy zwiększonego poziomu hałasu komunikacyjnego głównie wzdłuż dróg wojewódzkich przechodzących przez obszar zwartej zabudowy oraz w znacznym natężeniu wzdłuż dróg powiatowych.

- Hałas przemysłowy

Źródłem hałasu przemysłowego są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od rodzaju maszyn i urządzeń hałasotwórczych, izolacyjności obudowy hal przemysłowych, prowadzonych procesów technologicznych oraz od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów. Żaden z zakładów znajdujących się na terenie Gminy Rybno nie posiada decyzji Starosty Działdowskiego o dopuszczalnej emisji hałasu.

Przyroda ożywiona

- Szata roślinna

Na terenie Gminy Rybno ważną rolę w systemie przyrodniczym oprócz lasów, spełnia roślinność nieleśna urządzona, zieleń parkowa i zieleń cmentarna, czyli otwarte przestrzenie przyrodnicze. Parki, skwery, aleje oraz starodrzewia przykościelne i cmentarne stanowią wartościowy element krajobrazu zarówno jako składnik szaty roślinnej i ostoja fauny, jak i część zasobów kulturowych. Zadrzewienia, szczególnie

o charakterze pasowym, przydrożne i przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz oraz podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe.

Szczególną ochroną objęte zostały natomiast najbardziej cenne obszary przyrodnicze. Znaczna część gminy wchodzi w skład Welskiego Parku Krajobrazowego. Na obszarze gminy występują również 2 rezerваты przyrody, 4 obszary chronionego krajobrazu oraz 25 pojedynczych okazów, które otrzymały statut pomników przyrody.

Gmina Rybno posiada także znaczną lesistość wynoszącą 26,2 % co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem, wynikającym między innymi także z zalesiania gruntów porolnych, które należą do VIz, VI i V klasy bonitacyjnej. Jest to istotne, z uwagi na funkcję ochronną lasów.

- Świat zwierzęcy

Zasoby świata zwierzęcego na terenie gminy są stosunkowo zróżnicowane gatunkowo. Mimo części terenów zurbanizowanych, dla wielu gatunków wolno żyjących zwierząt istnieją korzystne warunki bytowania. Wynika to z lesistości obszaru gminy, obecności zbiorników wodnych oraz sieci rzecznej. Bogactwu fauny sprzyjają również ustanowione obszary chronione. Najliczniej reprezentowaną grupę stanowią ptaki, w tym wiele gatunków chronionych.

Cele i zadania realizowane w ramach programu ochrony środowiska

Uwzględniając stan poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Rybno, zaproponowano działania zmierzające do poprawy istniejących warunków. W ramach polityki ekologicznej gminy na podstawie ustalonych zasad określono cele oraz zadania ekologiczne.

Polityka ekologiczna Gminy Rybno oparta jest na II Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska dla województwa warmińsko-mazurskiego, Powiatowym Programie Ochrony Środowiska oraz istniejących uwarunkowaniach prawnych z uwzględnieniem dostosowania prawa do prawa wspólnotowego Unii Europejskiej jak również założeniach rozwoju społeczno - gospodarczego miasta i gminy.

W celu realizacji Polityki ekologicznej na terenie Gminy Rybno ustalono harmonogram prowadzenia zadań ekologicznych z rozbiciem na zadania krótko i długookresowe oraz mechanizmy finansowo – ekonomiczne na lata 2004 – 2007 z perspektywą do roku 2011.

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Rybno**

Z uwagi na specyfikę ciągłości realizacji niektórych zadań będą one realizowane zarówno w ramach harmonogramu krótko jak i długoterminowego.

D A L E J

